

IMAS 09.30

چاپ دوم

متمم 5 ، اکتبر 2014 میلادی

IMAS 09.30

چاپ دوم ، یک اکتبر 2008 میلادی

(متمم 5 ، اکتبر 2014 میلادی)

انهدام مواد منفجره

United Nations mine action service (UNMAS)
300 Madison Avenue, M11023,
New York, NY 10017
USA

تلفن: ۱۸۷۵ ۹۶۳ (۱ ۲۱۲)

فکس: ۲۴۹۸ ۹۶۳ (۱ ۲۱۲)

اخطاریه

این سند از تاریخ مندرج بر روی جلد معتبر است. از آنجایی که استانداردهای بین المللی عملیات مین (IMAS) مرتباً بررسی و بروز رسانی می شوند، کاربران می بایست برای آگاهی از آخرین وضعیت آنها با مراجعه به وب سایت ذیل

<http://www.mineactionstandards.org>

و یا وب سایت UNMAS به آدرس <http://mineaction.org> اطلاع حاصل نمایند.

حقوق انحصاری

این سند یک استاندارد بین المللی عملیات مین، متعلق به سازمان ملل متحد بوده و حق چاپ آن برای این سازمان محفوظ است. هرگونه برداشت، تجدید چاپ، ذخیره و انتشار آن به هر شکل یا با هر وسیله ای یا به هر دلیلی بدون مجوز کتبی از دایره عملیات سازمان ملل (که نماینده این سازمان بوده) ممنوع می باشد. فروش این سند ممنوع است.

United Nations mine action service (UNMAS)

300 Madison Avenue, M11023,

New York, NY 10017

USA

تلفن: (1 212) 963 1875

فکس: (1 212) 963 2498

تمامی حقوق محفوظ است. ©UNMAS 2012

فهرست

پیشگفتار

مقدمه

معرفی

انهدام مواد منفجره

1. محدوده الزامات
 2. اسناد و مدارک
 3. اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصار
 4. عملیات و روش‌های امحای مهمات منفجره (OED)
 - 4.1 اصول کلی
 - 4.2 شایستگی‌ها و مهارت‌های فنی
 - 4.3 گواهی
 - 4.4 کیفیت و نظارت بر مهارت‌های فنی
 - 4.5 روش‌های خنثی‌سازی و خلع سلاح
 - 4.6 روش‌ها و مراحل تخریب یا امحاء
 - 4.7 موقعیت مکانی امحاء
 - 4.8 انتقال، دستکاری و نگهداری مین‌ها و ERW
 5. مسئولیت‌ها
 - 5.1 مرجع ملی عملیات مین‌گذاری
 - 5.2 سازمان‌های خنثی‌سازی مین
 - 5.3 سازمان‌های آموزشی EOD
- پیوست الف: اسناد و مدارک رسمی
ثبت اصلاحیه

پیشگفتار

استاندارد های بین المللی پاکسازی بشر دوستانه ابتدا در ژوئیه سال 1996 میلادی توسط گروه‌های کاری در یک کنفرانس بین المللی در دانمارک پیشنهاد گردید. در این راستا معیارهایی برای تمامی جوانب مین زدایی تعیین ، استاندارد ها مطرح و یک تعریف جهانی از پاکسازی مورد توافق قرار گرفت. در اواخر سال 1996 اصول مطرح شده در دانمارک توسط کادری به سرپرستی سازمان ملل به ثبت رسیدند ، و استاندارد های بین المللی برای عملیات های پاکسازی بشر دوستانه پایه ریزی شد. نسخه اول این استاندارد ها در ماه مارس 1997 توسط دایره عملیات مین سازمان ملل متحد (UNMAS) منتشر گردید.

این استانداردها از آن زمان تاکنون به گونه ای بسط یافته اند که سایر مولفه های عملیات مین، بویژه آموزش خطرات مین و رسیدگی و

کمک رسانی به قربانیان را در برگرفته و تغییراتی که در شیوه های عملیاتی، عملکردها و قواعد کاری—اعمال میگردد را منعکس می نماید. استانداردهای فوق الذکر بازنویسی شده و اکنون استانداردهای بین المللی عملیات مین (IMAS) نامیده میشوند.

سازمان ملل مسولیت کلی ترغیب، تشویق و توانمند سازی مدیریت موثر و کارآمد برنامه های عملیات مین از جمله تدوین و حفظ استانداردها را بر عهده دارد. بنابراین دایره عملیات مین سازمان ملل، بخشی از این سازمان است که مسولیت تدوین و حفظ (IMAS) را بر دوش خود حمل میکند. IMAS با همکاری و مساعدت مرکز بین المللی مین زدایی بشر دوستانه ژنو (GICHD) نوشته می شود.

آماده سازی، بازبینی و بازننگری این قوانین توسط کمیته های فنی و با حمایت سازمان های بین المللی، دولتی و غیر دولتی انجام می گیرد. آخرین نسخه هر استاندارد به همراه اطلاعات عملکرد کمیته های فنی را میتوان با مراجعه به تارنمای اینترنتی ذیل بدست آورد: <http://www.mineactionstandards.org>.

استانداردهای بین المللی عملیات مین (IMAS) حداقل هر سه سال یکبار جهت انعکاس قواعد و عملکردهای—عملیات مین و همچنین اعمال تغییراتی که در مقررات و ملزومات بین المللی ایجاد میگردد، مورد بازننگری قرار می گیرند.

مقدمه

انهدام یا امحای مهمات منفجره (EOD) شامل انهدام مواد منفجره (EO)، مینها و بقایای مواد منفجره باقیمانده از دوران جنگ (ERW) است.

اگرچه در عمل، عملیات بر روی مواد منفجره شامل امحای و انهدام کامل کلیه مواد منفجره است، اما تمرکز اصلی این بحث، بر روی انهدام و امحای مواد منفجره باقیمانده از دوران جنگ است. بخش اعظم ERW که در عملیات خنثی سازی کشف می شوند، قطعات کوچکی از مواد

منفجره عمل نکرده (UXO) مانند مهمات فرعی، نارنجکها و خمپاره‌ها هستند. با این حال، ERW می‌تواند شامل قطعات بزرگتر مانند مهمات توپخانه‌ای، موشک‌های هدایت شونده، بمب‌های رها شونده در هوا، مخفیگاه‌های مواد منفجره ممنوعه (AXO)، پاکسازی مناطق اطراف زاغه-های مهمات پس از انفجار و ادوات منفجره آماد و پشتیبانی (IEDs) باشد. تنوع گسترده و پیچیدگی ادوات ERW نیازمند توجه ویژه‌ای است که امکان مدیریت EOD و پیش‌نیازهای لازم برای مقابله با ادوات متنوع دیگر را فراهم می‌سازد.

هدف از این استاندارد، فراهم کردن ویژگی‌ها، الزامات و دستورالعملی برای مدیریت EOD (امحای مهمات منفجره) به عنوان بخشی از اقدام پاکسازی مین است. این استاندارد، اصول کلی مسئولیت‌های مدیریتی برای امحاء و انهدام مواد منفجره را پوشش می‌دهند، اما قادر به ارائه دستورالعمل فنی ویژه‌ای برای امحای مواد منفجره خاص نیست.

امحا و انهدام مهمات منفجره

1. محدوده الزامات

این استاندارد، الزامات و دستورالعمل‌هایی را برای انجام ایمن و بدون خطر عملیات امحای مهمات منفجره به عنوان بخشی از یک برنامه عملی پاکسازی مین ارائه می‌دهد و برای امحای مین‌ها و ادوات ERW شامل مهمات فرعی عمل نکرده مورد استفاده قرار می‌گیرد. ایمنی محل کار خنثی‌سازی و الزامات کیفی برای پاکسازی مهمات در سایر استانداردهای IMAS مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

این استاندارد برای امحای سلاح‌های بیولوژیکی و هسته‌ای کاربرد ندارد. مرجع ملی عملیات مین‌گذاری (NMAA) در صورت نیاز می‌بایست راهنمایی‌ها و نکات تخصصی در زمینه سلاح‌ها، مهمات و امحای آن‌ها جمع آوری و منتشر کند. این استاندارد تلاش دارد تا مهماتی با اجزای بسیار سمی و سرطان‌زا از جمله مین‌هایی مانند PFMI که در این دسته-بندی قرار می‌گیرند را پوشش دهد.

2. اسناد و مدارک

فهرستی از اسناد و مدارک رسمی و غیر رسمی در پیوست الف آورده شده است. اسناد رسمی، اسناد مهمی هستند که در این استاندارد به آن‌ها ارجاع داده شده و بخشی از شروط آن را تشکیل می‌دهند.

ورژن‌های (نسخه‌های) قبلی این سند به استانداردهای کیفی EOD یا اقدام انسان‌دوستانه پاکسازی مین (CWA 15464:2005) در 5 بخش ارجاع داده بودند. این استانداردها که در سه سطح 1، 2 و 3 ارجاع داده شده بودند، هم اکنون نیز در پروتکل ارزیابی و آزمون (T&ED) (09.30/01/2014) گنجانده شده و با استانداردهای کیفی سطح 3+ که توانمندی‌های تخصصی را پوشش می‌دهد ادغام شده است.

برای مطالعه الزامات پاکسازی به دستورالعمل IMAS 09.10، به منظور پاکسازی مناطق جنگی (BAC) به IMAS 09.11، جهت مطالعه دستورالعمل‌های مربوط به پاکسازی زاغه‌های مهمات پس از انفجار به IMAS 09.12 و برای اطلاع از دستورالعمل‌های مربوط به امنیت محیط کار خنثی‌سازی به IMAS 10.20 مراجعه کنید.

تعدادی از یادداشتهای فنی در حوزه اقدامات پاکسازی مین (TNMA)، دستورالعمل‌هایی را در زمینه خطرات مهمات منفجره خاص ارائه می‌دهد. برای مطالعه TNMA مربوطه، به اسناد غیر رسمیدر پیوست الف مراجعه کنید.

3. اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصار

واژه نامه کاملی از کلیه اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصاری که در سری IMAS از این استاندارد مورد استفاده قرار می‌گیرد در IMAS 04.10 آورده شده است.

در سری IMAS از این استاندارد، واژه‌های "shall"، "should" و "may" برای نشان دادن میزان لزوم اجرای دستورالعمل‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. به کار بردن این اصطلاحات مطابق ادبیات به کار رفته در استانداردها و دستورالعمل‌های ISO است:

(الف) "shall" برای نشان دادن الزامات، روش‌ها و پیشنیازهای اجباری به کار می‌رود که می‌بایست به منظور انطباق با این استاندارد به کار گرفته شود.

(ب) "should" برای نشان دادن الزامات، روش‌ها و مشخصات ترجیحی به کار می‌رود؛ و

(ج) "may" برای نشان دادن یک روش یا اقدام ممکن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

اصطلاح "مرجع ملی عملیات مین‌گذاری" (NMAA) به مجموعه دولتی و اغلب وزارتخانه‌ای گفته می‌شود که در کشورهای متاثر از مین‌گذاری، مسئولیت نظارت، کنترل، مدیریت و هماهنگی اقدامات خنثی‌سازی را برعهده دارند.

توجه: در صورت نبود یک مرجع ملی NMAA ممکن است لازم باشد که سازمان ملل (UN) و یا برخی دیگر از مجموعه‌های دولتی به رسمیت شناخته شده، کلیه یا بخشی از مسئولیت‌ها را برعهده بگیرند و همه یا برخی از نقش‌های یک تیم MAC یا NMAA را انجام دهند.

اصطلاح "سازمان خنثی‌سازی مین" به هر سازمان (دولتی، NGO یا نهاد تجاری) گفته می‌شود که مسئول انجام پروژه‌ها و یا عملیات خنثی‌سازی است. سازمان‌های خنثی‌سازی شامل ارگان‌ها و مجموعه‌های پشتیبانی هستند و از یک یا چند واحد فرعی تشکیل می‌شوند.

اصطلاح "مهمات منفجره"¹ (EO) به کلیه مهماتی که شامل مواد منفجره، مواد گداخت و شکافت هسته‌ای و عوامل شیمیایی و بیولوژیکی هستند گفته می‌شود. این اصطلاح شامل موارد زیر می‌شوند: بمبها و کلاهکها؛ موشک‌های هدایت شونده و بالستیک؛ خمپاره‌ها، راکت‌ها، ادوات توپخانه‌ای و مهمات نظامی کوچک؛ کلیه مین‌ها، اژدرها و فشنگ‌ها؛ مواد آتش زنه²؛ بمب‌های خوشه‌ای و ادوات پخش کننده مواد منفجره³؛ تجهیزات دارای موتورهای پیش ران و فشنگ‌ها، ادوات الکتریکی انفجاری؛ ادوات انفجاری مخفی و آمادی؛ و کلیه قطعات و اجزای مرتبط که ماهیت انفجاری دارند.

اصطلاح "بقایای مواد منفجره باقیمانده از جنگ" (ERW) به مهمات عمل نکرده (UXO) یا ممنوعه (AXO) به جز مین‌های زمینی گفته می‌شود.

4. عملیات و روش‌های امحای مهمات منفجره (OED)

1-4 اصول کلی

عملیات EOD شامل کشف، شناسایی، ارزیابی میدانی، خنثی‌سازی مواد منفجره⁴، بازیابی و امحای مهمات منفجره است. EOD به عنوان بخش مرسوم عملیات پاکسازی مین پس از کشف ERW در نظر گرفته می‌شود. همچنین ممکن است عملیات EOD برای امحای ERW که خارج از مناطق خطرناک کشف شده‌اند نیز به کار رود. چنین عملیاتی ممکن است شامل یک قطعه خاص از ERW یا تعدادی از قطعات در یک موقعیت خاص مانند یک توپخانه یا انبار خمپاره باشد. همچنین ممکن است عملیات یاد شده شامل مقادیر زیادی از مهمات و مهمات منفجره ممنوعه‌ای (AXO) که در زاغه‌های مهمات رها شده‌اند باشد. با این حال، در این استاندارد، به انهدام و امحای حجم بالایی از مین‌های زمینی نفری⁵ بر اساس کنوانسیون منع مین‌گذاری‌های نفری (APMBC) پرداخته نمی‌شود. برای اطلاع از دستورالعمل امحای مقادیر زیاد مین‌های زمینی نفری، به IMAS 11.10 مراجعه کنید.

مدیریت مؤثر برنامه‌های پاکسازی در صورت نیاز شامل ایجاد و پرورش یک ظرفیت درون‌زا برای امحای مهمات منفجره به روش موثر و ایمن است. چنین مدیریتی شامل یک ارزیابی رسمی از مخاطرات ERW و توسعه یک ظرفیت موثر و مناسب است. چنین ظرفیتی می‌بایست شامل فراهم کردن روش‌های مناسب برای خنثی‌سازی و خلع سلاح، استفاده از اوپراتورهای EOD و پرسنل ماهر و آموزش دیده خنثی‌سازی و استفاده از تجهیزات، منابع و امکانات موثر و ایمن باشد. بررسی‌ها نشان می‌دهند که برخی

¹Explosive ordnance

²Pyrotechnics

³Dispensers

⁴Render safe procedure

⁵ Anti-personnel landmines

از برنامه‌ها نیاز محدودی به یک ظرفیت یکپارچه و منسجم برای امحای مواد منفجره دارند؛ در چنین مواردی، NMAA می‌بایست پاسخ مناسبی به نیازهای موجود در زمینه EOD ارائه دهد. توسعه و تکامل یک ظرفیت موثر و امن EOD، نیازمند بکارگیری مهارت‌ها و کارشناسی‌ها در سطوح مختلف است تا نهاد مدیریتی بتواند از پس طیفی از پیش‌نیازها و الزامات عملیاتی برآید. براساس یک قانون کلی، اپراتورها می‌بایست تنها به آن دسته از قطعات و شرایطی بپردازند که در آن زمینه کاملاً آموزش دیده و مجوز دریافت کرده‌اند. کلیه موارد دیگر می‌بایست به سطح بالاتر کارشناسی ارجاع داده شوند (یعنی عملیاتی که در آن، اپراتورهای موجود مهارت کافی را برای خنثی‌سازی ندارند، می‌بایست به افراد با مهارت‌های کارشناسی بالاتر محول شوند).

4-2 شایستگی‌ها و مهارت‌های فنی

EOD در سطوح مختلف قابل انجام است: از خنثی‌سازی موشک‌ها و بمب‌های بزرگ تا انهدام نارنجک‌ها و مهمات فرعی. پیش‌نیازهای EOD می‌بایست با مخاطرات و مهماتی که احتمال کشف آن‌ها وجود دارد متناسب باشند. شایستگی‌ها و مهارت‌های فنی کلیه اپراتورهای EOD می‌بایست کاملاً مطابق با الزامات و مقررات مرجع ملی عملیات مین‌گذاری (NMAA) یا هر مرجع قانونی که از طرف/به جای آن نهاد عمل می‌کند و اسناد معتبر دال بر صلاحیت اپراتورها و ظرفیت‌های موجود را استعلام می‌کند باشد.

دسته‌بندی شایستگی‌ها و مهارت‌های فنی اپراتورها در T&EP 09.30/01/2014 با جزئیات کامل فهرست شده است. به عنوان یک دستورالعمل:

(الف) مهارت فنی سطح 1، کارآموز این سطح را قادر می‌سازد تا قطعات مجزا و منفرد از مین‌ها یا ERW خاص را که آموزش خنثی‌سازی و امحای آن‌ها را دیده‌اند، موقعیتیابی و به صورت درجا امحا و منهدم کند. بنابراین، اپراتورهای سطح یک تنها برای انهدام قطعات خاصی از مهمات مجوز دریافت می‌کنند.

(ب) علاوه بر مهارت فنی سطح یک، مهارت سطح 2 کارآموز را قادر می‌سازد تا زمانی را که حرکت دادن و جابجا کردن مهمات در آن بدون خطر است را تعیین کند و قطعات متعدد مهمات را با استفاده از کابل‌های رابط خطی یا حلقه‌ای، به طور همزمان منهدم و امحا کند. این مهارت فنی تنها به آن دسته از مین‌ها و ERW خاصی که شخص آموزش امحای آن را دیده است محدود می‌شود.

(ج) علاوه بر مهارت‌های فنی سطح 1 و 2، مهارت‌های سطح 3 کارآموز را قادر می‌کند تا روش‌های خنثی‌سازی و امحای نهایی طیف وسیعی از انواع خاص مهمات منفجره را که آموزش امحای کامل آن‌ها را دیده است انجام دهد؛ و

(د) علاوه بر مهارت‌های سطح 1، 2 و 3 که تنها آن دسته از مهارت‌های فنی را که به طور مرسوم در هر عملیات پاکسازی مورد نیاز است پوشش می‌دهد، ممکن است به مهارت‌های اضافی تخصصی نیز نیاز باشد. مهارت‌های فنی سطح 3+، مختص اپراتورهای تخصصی EOD است که آموزش دیده‌اند تا در شرایطی که نیاز به مقابله با مخاطرات خاصی وجود دارد وارد عمل شوند. مهارت‌ها و شایستگی‌های سطح 3+ در T&EP 09.30/01/2014 فهرست شده است و شامل موارد زیر می‌شود:

(1) پاکسازی AFV

(2) مخاطرات اورانیوم تهی شده⁶ و مواد منفجره حاصل از آن

(3) مهمات منفجره ممنوعه در سیستم‌های حاوی بمب‌های هدایت شونده

(4) موشک‌های هدایت شونده با پیش‌ران‌های مایع

(5) مهمات خوشه‌ای دست نخورده و سالم

(6) امحای IED

(7) EOD زیرآبی

(8) EOD شیمیایی

هرگاه به مهارت‌ها و پیش‌نیازهایی نیاز باشد که در سطح مهارتی 3 پوشش داده نشده‌اند، این وظیفه مراجع طرف قرارداد است که مهارت‌های اضافی مورد نیاز برای یک مأموریت خاص و برای سازمان‌های اجرا کننده عملیات پاکسازی تعیین کنند و ثابت کنند که اپراتورهای سطح 3+ شان آموزش‌های سطح بالاتری را دیده‌اند و برای این مأموریت مناسب هستند.

برخی از ERW، در دسته‌بندی دستورالعمل‌های سطوح بالای مهارتی قرار می‌گیرند، اما خطر اضافی یا خاصی ندارند. برای نمونه می‌توان به قطعاتی که شامل فسفر سفید (WP)، موشک‌ها و یا قطعاتی که نیاز به تخریب حجمی یا انهدام لجستیکی مهمات دارند اشاره کرد. به نظر می‌رسد می‌بایست توجه ویژه‌ای به نیاز به آموزش‌های اضافی و یا حذف دسته‌ای از مهارت‌ها و شایستگی‌ها شود.

اگر در جایی، اپراتورها اغلب با قطعات خاصی روبرو می‌شوند، ممکن است آموزش‌های خاصی در زمینه امحای این قطعات به اپراتورها داده شود تا آنها بتوانند به جای اینکه همواره مشکل را به سطوح بالاتر کارشناسی ارجاع دهند، خودشان مسئله را حل و فصل کنند. شایان ذکر است که امحای مهمات فرعی ممکن است خطرات خاصی داشته باشد و می‌بایست فقط پرسنل سطح 2 یا بالاتر به آنها بپردازند.

3-4 گواهی

در هر سطح از مهارت‌های فنی، سازمان یا مرجع آموزش دهنده که گواهی نامه برای افراد صادر می‌کند می‌بایست به صراحت، رشته‌های تخصصی را

⁶Depleted uranium (اصطلاحی در علوم هوافضا است)

که فرد در آن آموزش دیده است، در این گواهینامه فهرست کند. در ابتدایی‌ترین سطح، گواهینامه ممکن است شامل مهمات خاصی باشد که فرد برای امحا یا خنثی‌سازی آن آموزش دیده است. همچنین، در سطوح پیشرفته‌تر، گواهینامه می‌بایست موضوعات عمومی و کلی مربوط به مهارت‌های فنی که در آموزش فراگرفته می‌شود را پوشش دهد. به منظور تکمیل مراحل صدور گواهی، افراد تشویق می‌شوند تا فهرست گزارش‌واری از کاربرد نکاتی که در دوره آموزشی فراگرفته‌اند تهیه کنند تا تجربه و مهارت‌های عملیاتی آنها اثبات شود.

4-4 کیفیت و نظارت بر مهارت‌های فنی

NMAA و سازمان‌های مرتبط با اقدامات مین‌گذاری می‌بایست معیارهای عملکردی، روش‌ها و ابزارهای مناسب ارزیابی را توسعه دهند تا سطح و کیفیت مهارت‌های فنی و شایستگی‌های اپراتورهای EOD مورد ارزیابی قرار گیرند. این موارد می‌تواند شامل آزمون‌های کتبی، تمرینات عملی، انجام یک ماموریت و یا روش‌هایی برای ارزیابی عملکرد در طی عملیات EOD باشد.

استانداردهای شایستگی و مهارت‌های فنی EOD (T&EP 09.30/01/2014)، دستورالعملی در زمینه شایستگی‌ها و مهارت‌های فنی مورد نیاز برای سطوح 1، 2، 3 و 3+ ارائه می‌دهد و برای بهبود فرآیند برنامه ریزی، ارزیابی روند تکامل اپراتورهای EOD و ایجاد ظرفیت‌های درون‌زا طراحی شده است. استفاده از این استانداردها می‌تواند به بهبود ارزیابی‌ها در مورد آموزش، شایستگی‌ها و مهارت‌های فنی اپراتورهایی که در حوزه EOD مشارکت دارند کمک کند.

4-5- روش‌های خنثی‌سازی و خلع سلاح

در مواقعی که حرکت و انتقال دادن مهمات باقیمانده از جنگ و مین‌های منفرد، عملی یا ایمن نیست، این مهمات می‌بایست به صورت درجا خنثی یا امحا شوند. با این حال، قبل از امحا یا انهدام درجای ERW می‌بایست اثرات آلودگی‌ها و خسارات بعدی به منظور تعیین موثرترین روش امحا با خنثی‌سازی مهمات مورد ارزیابی قرار گیرد. این تصمیم که آیا می‌شود نوع خاصی از مین یا ERW را حرکت داد یا نه می‌بایست براساس ارزیابی، از کار انداخته شده و یا شرایط ایمنی برای آن فراهم شده باشد. هرگونه فعالیت در حوزه امحای مهمات منفجره می‌بایست جهت اطلاع رسانی به سازمان، با نهادها و مراجع مربوطه به دقت هماهنگ شوند.

سازمان‌های خنثی‌سازی مین که ظرفیت کاملی در زمینه امحای مهمات منفجره دارند، می‌بایست روش‌های عملیاتی استاندارد (SOPs) برای خنثی‌سازی و از کار انداختن بمب فراهم کنند. این استانداردها برای

مخاطرات ERW و مین‌ها که احتمال حضور آنها وجود دارد مناسب است و می‌بایست مطابق بر اصول بین‌المللی و پذیرفته شده EOD باشد. در صورتی که سازمان خنثی‌سازی مین، ظرفیت کامل، مناسب و یکپارچه‌ای برای امحای مهمات منفجره در اختیار نداشته باشد و تنها قادر به عقد قرارداد رسمی با یک فرد یا سازمان معتبر برای دریافت ظرفیت‌های لازم باشد، این سازمان می‌بایست هرگونه مین یا مهمات منفجره باقیمانده از جنگ را علامت‌گذاری، شناسایی و نهایتاً به NMAA گزارش دهند. بنابراین این مرجع ملی عملیات مین‌گذاری است که مسئولیت ارائه یکپاسخ مناسب به EOD را برعهده دارد.

روش‌ها و مراحل خنثی‌سازی یا خلع سلاح، برای قطعات منفرد یا حجیم AXO ضروری به نظر نمی‌رسد زیرا این مواد طبق تعریف، عمل نکرده یا منفجر نشده‌اند. با این حال، لازم به ذکر است که AXO در معرض دما و تغییرات آب و هوایی بسیار شدید و در یک مدت زمان طولانی قرار گرفته‌اند و همین مواد ممکن است منجر به از بین رفتن پایداری مهمات شده باشد.

4-6 روش‌ها و مراحل تخریب یا امحاء

سازمان‌های خنثی‌سازی می‌بایست برای امحای موثر و ایمن ERW در یک محیط عملیاتی، SOPs ارائه دهند. این SOPs می‌بایست شامل امحای کامل مین‌ها و ERW به صورت درجا و یا به صورت جداگانه بازیابی و منهدم شده باشند. عملیات EOD می‌بایست به گونه‌ای انجام شود که هرگونه اثر منفی بر محیط را به کمترین مقدار خود برساند. برنامه‌ریزی و امحای دسته جمعی AXO می‌بایست توسط اپراتورهای کاملاً آموزش دیده EOD انجام شود. به نظر می‌رسد که می‌بایست توجه ویژه‌ای به اطمینان پیدا کردن از محدود شدن انفجارات، شوک‌های زمینی و اثرات تکه تکه شدن مهمات در طی امحای مین‌ها و ERW شود. مکان‌هایی که برای امحای دسته بندی مهمات انتخاب می‌شود می‌بایست کاملاً از مناطق پرجمعیت دور باشد تا هیچ خطری برای آنها ایجاد نکند. IMAS 10.20 دستورالعمل‌هایی را در مورد فاصله ایمنی مکان‌های خنثی‌سازی بمب ارائه می‌دهد. IMAS 09.12 دستورالعملی در زمینه پاکسازی EOD پس از انفجار زاغه‌ها و محل‌های نگه داری مهمات ارائه می‌کند. همچنین، IMAS 10.70 دستورالعمل‌هایی در زمینه کمترین اقدامات مورد نیاز برای محافظت زیست محیطی در عملیات خنثی‌سازی ارائه می‌دهد.

4-7 موقعیت مکانی امحاء

مکان امحاء⁷ به منطقه‌ای گفته می‌شود که مجوز لازم برای امحای مین‌ها و ERW در طی عملیات خنثی‌سازی را کسب کرده باشد. در مواردی که نیاز به اتصال به زمین هم برای تخریب و هم اشتعال وجود داشته

⁷Disposal site

باشد، موقعیت هر دو نوع اتصال به زمین به طور همزمان در مکان امحاء مشخص می‌شود. مکان‌های امحاء می‌بایست در مناطقی قرار داشته باشند که این اطمینان به وجود آید که مخاطرات مربوط به عملیات امحاء و نابودی مهمات منفجره به یک سطح قابل قبولی کاهش یافته و الزامات مورد نیاز برای حفاظت از محیط زیست در صورت امکان رعایت شده است. بنابراین، NMAA می‌بایست مکان‌های مناسبی را برای امحاء مهمات توسط سازمان‌های خنثی‌سازی اختصاص دهد و دستورالعمل‌ها و روش‌هایی را برای کاربرد ایمن و کارآمد آنها تصویب کند. برای مطالعه اصول و مراحل عملیات OBOD به دستورالعمل IMAS 11.20 مراجعه کنید.

4-8 انتقال، دستکاری⁸ و نگهداری مین‌ها و ERW

در صورتی که مین‌ها و ERW بنا به یکی از دلایل نگه داری یا امحاء دسته جمعی، به مکان خاصی انتقال یابند، سازمان‌های خنثی‌سازی باید استانداردهای ملی را که می‌بایست شامل اسناد و مدارک مربوط به قوانین اصلی و فرعی ملی در زمینه انتقال، دستکاری و نگه داری مواد منفجره باشد، به کار گیرند. اگر استانداردهای ملی نامناسب بوده و یا اصلاً وجود نداشته باشند، سازمان‌های خنثی‌سازی می‌بایست اصول کلی موجود در IMAS 10.50 (دستورالعمل نگه داری، انتقال و دستکاری مواد منفجره) را به کار گیرند. می‌بایست به دسته بندی مناسب مخاطرات حاصل از مواد منفجره دست ساز توجه ویژه‌ای شود تا این دسته بندی‌ها با اصول انتقال ایمن، دستکاری و نگه داری مهمات مطابقت داشته باشد.

5- مسئولیت‌ها

5-1 مرجع ملی عملیات مین‌گذاری

NMAA می‌بایست:

- استانداردهای ملی برای امحاء مهمات منفجره را توسعه و نهادینه کند.
- معیارهای عملکردی و ابزارهایی را برای کیفیت سنجی، ممیزی و انتخاب دقیق اپراتورهای EOD توسعه و نهادینه کند.
- ظرفیت صدور مجوز را برای سازمان‌های آموزشی EOD فراهم کند و فرآیند آموزشی و صدور مجوز را به طور مستمر پایش کند.
- ظرفیت صدور مجوز را برای سازمان‌های خنثی‌سازی فعال در زمینه عملیات EOD فراهم کند.
- در صورت امکان، مکان‌های مناسبی برای امحاء مهمات به سازمان‌های خنثی‌سازی مین اختصاص دهد و دستورالعمل‌ها و روش‌هایی را برای استفاده کارآمد و ایمن آنها تصویب کند.
- ظرفیتی را برای پایش مستمر میزان نتیجه بخش بودن عملیات، ایمنی و اقدامات انجام شده فراهم کند تا بتوان محیط زیست

سازمان‌های خنثی سازی فعال در زمینه عملیات EOD را محافظت کرد.

- سیستم‌های ملی برای گزارش دادن صدمات و رخدادهای عملیات EOD راه اندازی کند؛ و
- در صورت نیاز، از دولت‌های ملی بر اساس قراردادهای دو جانبه و بین المللی درخواست کمک کند تا مهارت‌های تخصصی و اطلاعات مورد نیاز در حوزه توسعه استانداردهای موثر و امن ملی برای روش‌ها و عملیات EOD را کسب کند (در اختیار داشته باشد).

5-2- سازمان‌های خنثی سازی مین

سازمان‌های خنثی سازی مین می‌بایست:

- مجوزهای لازم برای عملیات EOD را از NMAA و یا هر سازمان دیگری که از طرف این نهاد یا به جای آن فعالیت می‌کند کسب نماید.
- SOP هایی برای عملیات EOD (که با استانداردهای ملی یا IMAS و یا سایر استانداردها و مقررات مربوطه مطابقت داشته باشند و منعکس کننده شرایط محلی باشند) ارائه و توسعه دهد.
- اطمینان یابد که اپراتورهای EOD کاملاً آموزش دیده، واجد شرایط و کارآمد هستند.
- اپراتورهایی در زمینه EOD پرورش دهد که تجربه عملیاتی بسیار بالایی داشته باشند.
- از SOP هایی برای عملیات EOD استفاده کند که کاملاً امن و موثر بوده و شامل روش‌هایی باشند که از محیط زیست محافظت می‌کنند؛ و
- اطمینان یابد که جامعه متاثر از مهمات منفجره، فعالیت‌های انجام شده در راستای امحای مهمات (شامل آموزش دادن)، مقررات پاکسازی و به ویژه، مقررات مربوط به عمق پاکسازی را به خوبی درک می‌کنند.

5-3- سازمان‌های آموزشی EOD

سازمان‌های آموزشی EOD می‌بایست:

- مجوزهای لازم برای آموزش امحای مهمات منفجره را از NMAA و یا هر سازمان دیگری که از طرف این نهاد یا به جای آن فعالیت می‌کند کسب نماید.
- SOP هایی برای آموزش EOD (که با استانداردهای ملی یا IMAS و یا سایر استانداردها و مقررات مربوطه مطابقت داشته باشند و منعکس کننده شرایط محلی باشند) ارائه و توسعه دهد؛ و
- فرآیندهای صدور گواهینامه را به گونه‌ای طراحی و توسعه دهد که گواهینامه تکمیل دوره آموزشی، اصولی را که فرد در آنها به

خوبی آموزش دیده و کارآمدی و مهارت‌های لازم را کسب کرده است فهرست کند.

پیوست الف: اسناد و مدارک رسمی

اسناد و مدارک مرسوم که در ادامه به آن‌ها پرداخته خواهد شد شامل شروطی هستند که در این متن به آن‌ها ارجاع داده شد و شروط این بخش از استاندارد را تشکیل می‌دهند. همچنین، برای اسنادی که منسوخ شده‌اند، اصلاحیه‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها مورد استفاده قرار نمی‌گیرند (به درد نمی‌خورند). با این حال، تیم‌ها به تفاهم‌هایی که بر مبنای این بخش از استاندارد شکل می‌گیرند تشویق می‌شوند تا امکان بکارگیری آخرین نسخه‌های ویرایش شده اسناد و مدارک مرسوم را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند. برای اسنادی نیز که هنوز منسوخ نشده‌اند، آخرین نسخه آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. اعضای ISO و IEC، مدارک معتبر و جدید ISO و EN را پشتیبانی می‌کنند. اعضای ISO و IEC، مجوزهای معتبر ISO یا EN را کسب می‌کنند.

- IMAS 04.10: واژه نامه‌ای از اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصاری
- IMAS 09.10: الزامات و پیشنهادهای پاکسازی
- IMAS 09.11: BAC
- IMAS 09.12: پاکسازی انفجارات ASA
- IMAS 10.70: حفاظت S&OH از محیط زیست
- IMAS 10.20: ایمنی محل کار خنثی سازی S&OH
- IMAS 10.50: نگه داری S&OH، انتقال و دستکاری مواد منفجره
- IMAS 11.20: اصول و مراحل عملیات OBOD؛ و
- T&EP 09.30/01/2014: استانداردهای شایستگی/تأیید صلاحیت EOD

اسناد و مدارک غیر رسمی:

- TNMA 09.30/01: پاکسازی ادوات جنگنده زرهی در طی EOD
- TNMA 09.30/02: پاکسازی مخاطرات اورانیوم تهی شده
- TNMA 09.30/03: دستورالعملی در زمینه سیستم‌های دارای پیش ران مایع
- TNMA 09.30/04: سیستم‌های انفجاری که احتراق در هوا
- TNMA 09.30/05: توصیف فنی مین ضد نفری YM 1(B)
- TNMA 09.30/06: پاکسازی مهمات خوشه‌ای براساس تجربه‌های به دست آمده در لبنان
- TNMA 10.20/01: ارزیابی مناطقی که خطر انفجار در آنها وجود دارد.

- TNMA 10.20-02/09: ارزیابی میدانی از مخاطرات

آخرین نسخه یا ویرایش این اسناد و مدارک می‌بایست مورد استفاده قرار گیرد. GICHD رونوشت‌هایی از کلیه اسناد و مدارک مورد استفاده در این استاندارد را نگهداری می‌کند. آخرین نسخه یا ویرایش

استانداردهای IMASS، دستورالعملها و اسناد و مدارک توسط GICHD پشتیبانی میشوند که می‌توانید در وبگاه IMAS به نشانی <http://www.mineactionstandards.org> مطالعه کنید. NMAA، کارکنان و دیگر مجموعه‌ها و سازمان‌های علاقه‌مند می‌بایست قبل از آغاز برنامه‌های مرتبط با اقدامات پاکسازی مین، رونوشتی از این اسناد و مدارک را به دست آورند.

ثبت اصلاحیه

مدیریت اصلاحیه‌های IMAS

سری IMAS استانداردها هر سه سال یک بار به صورت رسمی مورد بازنگری قرار می‌گیرد. با این حال، این بازنگری مانع از انجام اصلاحات در طول این دوره سه ساله نمی‌شود و دلیل آن، امنیت عملیاتی، بازده و سایر اهداف ویرایشی است.

به محض اینکه استاندارد IMAS اصلاح شود، اصلاحیه‌ها شماره می‌خورند و تاریخ و جزئیات عمومی اصلاحیه مشابه آنچه در جدول زیر نشان داده شده است ثبت می‌شود. همچنین، اصلاحیه بر روی صفحه اول IMAS و با وارد کردن آن در ذیل عنوان تاریخ ویرایش شده عبارت "شماره اصلاحیه مربوطه" نشان داده می‌شود.

پس از اینکه هر کدام از دستورالعمل‌های IMAS به طور رسمی مورد بازنگری قرار گرفتند، نسخه‌های جدید آنها به چاپ می‌رسند. کلیه اصلاحات انجام شده تا تاریخ ویرایش جدید، در نسخه جدید گنجانده شده و اصلاحات در جدول خالی زیر ثبت می‌شوند. ثبت اصلاحیه‌ها تا زمانی که بازنگری بعدی انجام شود، مکرراً آغاز (انجام) می‌شود. آخرین نسخه اصلاح شده IMAS در وبگاه IMAS به نشانی اینترنتی www.mineactionstandards.org به اشتراک گذاشته شده است.

<p>1. سبک نوشتاری UNMAS به روز رسانی شد. 2. به روز رسانی تعریف NMAA 3. اضافه کردن یک سند رسمی به UNDP/SEESAC RMDS/G 05.55 4. حذف پیوست ب و سند آن در بخش سوم</p>	1 مارس 2010	1
<p>1. اضافه شدن بخش «4-6 مکان امحاء» 2. اضافه شدن مورد «د» در بخش 5-1 در مورد مسئولیت-های NMAA 3. اضافه شدن سند رسمی به IMAS 11.20 OBOD</p>	12 اکتوبر 2010	2
<p>1. جایگزین کردن UNDP/SEESAC RMDS.G 05.55 با IATG 11.30 ASA در زمینه پاکسازی EOD در بخش 4-5 2. جایگزین کردن UNDP/SEESAC RMDS.G 05.55 با IATG 11.30 ASA در زمینه پاکسازی EOD در اسناد رسمی پیوست الف 3. بازنگری اثر توسعه IATG 4. اصلاح جزئی غلط های تایپی و نگارشی</p>	1 آگوست 2012	3
<p>1. بازنگری اثر اصلاحیه IMAS 2013 بر آزادسازی زمین 2. اصلاحاتی در کلیه بخشها به جز عنوان و سرتیترها</p>	1 جون 2013	4
<p>1. اصلاح جزئی بخش «مقدمه» در صفحه 7 2. اصلاح بخش 1 «محدوده الزامات» 3. اصلاح عبارت «to reflect EOD qualification level 3+» در بخش 2-4 4. اصلاحیه بخش 2 اسناد و مدارک و جایگزین کردن CWA با T&EP 5. افزودن عبارت جدید «3-4 صدور مجوز» 6. افزودن عبارت جدید «3-5 مسئولیت سازمان های آموزشی «EOD» 7. افزودن الزامات لازم برای حفاظت محیط زیست در قالب بخش های 4-6، 5-1 و 5-2 8. پیوست الف؛ فهرستی از اسناد و مدارک رسمی به روز رسانی شد؛ CWA جایگزین T&EP و دستورالعمل IATG 11.30 جایگزین IMAS 09.12 شد.</p>	30 اکتوبر 2014	5